

12.02.2026

Vanliga frågor (FAQ) om den nationella bedömningen av flexibilitetsbehov (FNA)

Denna FAQ sammanställer nätinnehavarnas vanligaste frågor om den nationella bedömningen av flexibilitetsbehov (FNA) och ger praktiska förtydliganden om rapporteringen. Meddelandet kompletterar [vägledningsdokumentet](#) men ändrar inte de skyldigheter som ålagts stamnätsinnehavaren (TSO) och distributionsnätsinnehavarna (DSO).

Vid genomförandet av FNA ska alltid den av ACER godkända FNA-metodiken följas. Exempelen och tolkningarna i denna FAQ beskriver Finlands nationella praxis under den första rapporteringsomgången.

1 Allmänt om FNA-processen

1.1 Vad är den nationella FNA och varför rapporteras den?

FNA (Flexibility Needs Assessment) är en skyldighet enligt EU-förordning (EU) 2019/943, artikel 19e, att bedöma de framtida flexibilitetsbehoven i både elsystemet och elnäten på en tidshorisont om 5–10 år. Bedömningen hjälper medlemsstaterna att fastställa nationella mål för fossilfri flexibilitet och säkerställer att bedömningarna mellan länder är jämförbara.

1.2 Hur fördelas rollerna mellan TSO och DSO i FNA?

Fingrid (stamnätsinnehavaren, TSO) analyserar flexibilitetsbehoven på systemnivå (flexibilitetsbehov som uppstår till följd av integration och nedreglering av förnybar produktion (RES), rampningsbehov som orsakas av snabba förändringar i förbrukning och produktion samt kortsiktiga flexibilitetsbehov som uppstår till följd av prognosfel och plötsliga störningar) samt flexibilitetsbehoven i stamnätet.

Distributionsnätsinnehavarna (DSO) bedömer de lokala flexibilitetsbehoven i näten (överbelastnings- och spänningsproblem) i enlighet med artikel 11.

Båda parter levererar data till ett utsett organ (i Finland Fingrid). Energimyndigheten godkänner den nationella FNA-rapporten och överlämnar den till ACER och kommissionen.

2 Tidsplan och relation till utvecklingsplanen (NDP)

2.1 Varför sker FNA-rapporteringen inte enligt samma tidsplan som utvecklingsplanen?

Tidsfristerna för FNA är fastställda i förordningen till en tidigare tidpunkt än samrådet om utvecklingsplanen (NDP), och eventuella ändringar som följer av samrådet kan därför inte beaktas i FNA under den första omgången.

Leveransdatumet för den första FNA-omgången är:

- Preliminär leverans: 1.4.2026

12.02.2026

- Slutlig leverans: 25.5.2026

2.2 Vilka uppgifter ska användas om utkastet till utvecklingsplan ännu inte är färdigt?

FNA förutsätter att det senast tillgängliga materialet från utvecklingsplanen används (artikel 6.6).

DSO ska använda utkastet till planen för 2026, även om samråd ännu inte har genomförts.

2.3 Vad avses med den preliminära inlämningen av FNA-rapporteringen (1.4.2026)?

Med den preliminära inlämningen av FNA-rapporteringen (1.4.2026) avses att nätinnehavaren lämnar in FNA-bedömningen i samma Excel-mall och med samma struktur som vid den slutliga inlämningen, baserat på den bästa information, de anvisningar och den tillämpliga FNA-metod som finns tillgängliga vid tidpunkten för inlämningen.

Syftet med den preliminära inlämningen är att:

- FNA-bedömningen till sitt innehåll är så heltäckande som möjligt och omsorgsfullt utarbetad
- det inte förutsätts att alla begärda uppgifter är slutgiltigt tillgängliga, om de ännu inte rimligen kan erhållas
- eventuella brister, antaganden eller tillfälliga lösningar baseras på nätinnehavarens motiverade bästa bedömning och inte är slumpmässiga eller spekulativa

Den preliminära inlämningen är inte enbart ett utkast eller en gissning av den slutliga FNA-rapporten, utan en kvalitativ och sammanhängande helhetsbedömning som ger en tillförlitlig övergripande bild av de identifierade flexibilitetsbehoven. Bedömningen kan vid behov kompletteras, preciseras och uppdateras fram till den slutliga inlämningen, exempelvis i takt med att ingångsdata preciseras eller anvisningarna förtydligas.

3 Scenarier och tilläggsantaganden

3.1 Vilket utgångsläge ska det flexibilitetsbehov som rapporteras i FNA baseras på – dagens nät eller nätets utvecklingsbana enligt den senaste utvecklingsplanen?

Utgångspunkten i FNA är varken "dagens nätkapacitet" eller antagandet "inga investeringar", utan den framtidsbild som följer av DSO:s senaste utvecklingsplan (NDP). I den finländska tillämpningen ska bedömningen i första hand baseras på antaganden, scenarier och data i den senaste utvecklingsplanen (och det material som uttryckligen ska användas här är utkastet till NDP 2026).

Detta innebär i praktiken:

- DSO bedömer var i nätet (spänningsnivå, område) överbelastnings- eller spänningsproblem uppstår i den utvecklingsbana som följer av NDP → detta ger upphov till ett nätrelaterat flexibilitetsbehov (uppgång/nedgång).

12.02.2026

- Om DSO använder prognoser/antaganden som avviker från NDP eller behöver tilläggsantaganden, ska användningen av dessa avtalas med Fingrid och vid behov med Energimyndigheten (processen enligt artikel 6.7).
- FNA förutsätter varken "obegränsade investeringar" eller "inga investeringar". Den begär att de identifierade nätrelaterade flexibilitetsbehoven (överbelastning/spänning) rapporteras i valda framtidsbilder.
- Dessutom ska behoven motiveras och bakgrundsantaganden/scenarier samt metoder beskrivas.

I utvecklingsplanen ska flexibilitetstjänster för produktion och förbrukning beaktas som en av utvecklingslösningarna för en utvecklingszon i bilaga 3. Flexibilitet är alltså redan en utvecklingslösning som ska behandlas när NDP utarbetas. Genom att noggrant utarbeta utvecklingsplanen får man med ett litet extra arbete ett svar på FNA

3.2 Får DSO använda egna scenarier?

Ja. FNA-metodiken kräver att DSO i första hand använder det senaste materialet från utvecklingsplanen, men tillåter användning av tilläggsantaganden, kompletterande uppgifter eller egna scenarier om:

- de är nödvändiga för att bedöma flexibilitetsbehovet,
- behovet motiveras, och
- de avtalas med Fingrid och Energimyndigheten (artikel 6.7).

3.3 Hur ska framtida stora anslutningar och förfrågningar bedömas?

Metodiken ger inga detaljerade anvisningar, men DSO kan använda:

- egna anslutningsbanor och förfrågningsdata,
- regionala tillväxtscenarier,
- antaganden i utvecklingsplanen,
- prognosverktyg och kundinformation.

Användning av tilläggsantaganden är tillåten på ovan angivna villkor.

4 Ansvarsfördelning mellan TSO och DSO samt nätbegränsningar

4.1 Ska DSO rapportera en lokal flaskhals om det redan finns en begränsning i stamnätet?

Ja. DSO rapporterar flexibilitetsbehovet i det egna nätet oberoende av situationen i stamnätet, eftersom separata lokala begränsningar kan förekomma på DSO-nivå (artikel 11).

Fingrid ansvarar för att undanröja överlappningar i finjusteringsfasen (fine-tuning).

12.02.2026

5 Analys och kvantifiering av flexibilitetsbehov

5.1 Till vilka spänningsnivåer ska DSO-analysen sträcka sig?

FNA-metodiken anger inte vilka spänningsnivåer analysen ska omfatta. DSO kan rikta analysen till de nätavsnitt där det finns ändamålsenlig och tillräcklig information. Artikel 11 möjliggör även kvalitativ rapportering om mer detaljerade uppgifter inte finns tillgängliga.

5.2 Hur beräknas och presenteras det flexibilitetsbehov som ska rapporteras i FNA i MW- och MWh-form?

MW (megawatt) beskriver flexibilitetsbehovets maximala omfattning, dvs. den största samtidiga flexibilitetsvolym som behövs för att hantera ett överbelastnings- eller spänningsproblem i nätet vid den mest kritiska tidpunkten.

MWh (megawattimme) beskriver flexibilitetsbehovets varaktighet över tid, dvs. det totala energibehovet av flexibilitet under den granskade tidsperioden.

FNA-metodiken ger distributionsnätsinnehavaren två alternativa rapporteringssätt:

1. Representativa dagar eller tidsblock
 - Under de valda representativa dagarna eller tidsblocken rapporteras:
 - i. det högsta värdet för samtidiga lokala flexibilitetsbehov (MW)
 - ii. flexibilitetens totala energi under dagen eller tidsperioden (MWh)
 - Exempel: 20 MW under en timme → 20 MWh
2. Årsbaserad rapportering
 - Minst följande rapporteras:
 - i. det största samtidiga flexibilitetsbehovet under året (MW)
 - ii. flexibilitetens totala energi under året (MWh)
 - Exempel: 20 MW, i bruk uppskattningsvis 10 h/år → 200 MWh/år

MWh som beräknats utifrån representativa dagar kan vid behov härledas till årsnivå genom att multiplicera dagens energibehov med antalet motsvarande dagar under året. Noggrann timvis årsmodellering krävs inte, förutsatt att beräkningsprinciperna och antagandena beskrivs tydligt.

5.3 Utifrån vilken teknisk belastningsgräns fastställs det nätrelaterade flexibilitetsbehovet i FNA?

FNA-metodiken anger ingen allmän procentgräns (100 %, 60 % etc.) som gäller för alla nätkomponenter; det rapporterade behovet kopplas till den tekniska driftgräns som DSO tillämpar och de överbelastnings-/spänningsproblem som uppstår utifrån den. (I FNA rapporteras de flexibilitetsbehov som följer av problem.)

12.02.2026

DSO ska i sin egen analys använda komponenternas kontinuerliga och/eller tillåtna kortvariga belastningsgränser (standarder, bruksanvisningar, egen underhålls- och driftpolicy).

Om DSO lutar sig på exceptionella nöd-/korttidsgränser ska detta uttryckligen motiveras och kopplas till tid (representativ dag/tidsblock).

6 Rapportering av flexibilitetsbehov på DSO-nivå (artikel 11)

6.1 Vilka flexibilitetsbehov ska DSO rapportera?

DSO rapporterar:

- upp- och nedregleringsbehov som orsakas av överbelastnings- och spänningsproblem,
- värden i MW (effekt) och, om möjligt, i MWh (energi),
- uppgifter på nivån för representativa dagar eller minst på årsnivå.

6.2 Ska DSO bedöma vilken andel av nedregleringsbehovet (downward) som beror på nedreglering av förnybar produktion (RES-curtailment)?

Ja, eftersom uppgifterna ska kunna användas för finjustering av systembehoven. I annat fall kan ingen finjustering göras (artikel 11.7).

6.3 Ska behov som beror på N-1-situationer och leveranssäkerhetskrav ingå i det flexibilitetsbehov som rapporteras i FNA?

DSO-rapporteringen i FNA riktar sig i första hand till flexibilitetsbehov som följer av överbelastnings- och spänningsproblem. Samtidigt har flexibilitet i den nationella anvisningen för utvecklingsplanen indelats bl.a. i:

- flexibilitet för leveranssäkerhet = utnyttjande av flexibilitetstjänster för att uppfylla nationella krav på leveranssäkerhet,
- kapacitetsflexibilitet = utnyttjande av flexibilitetstjänster vid hantering av överföringskapacitet/flaskhalsar.

Om N-1-/leveranssäkerhetskrav ger upphov till ett nätrelaterat flexibilitetsbehov (t.ex. lastreduktion eller lokal produktionsökning/spänningsstöd i en undantagssituation) kan detta rapporteras som ett nätrelaterat flexibilitetsbehov, när det kan motiveras ur nätets driftsäkerhetssynpunkt (flexibilitet för leveranssäkerhet).

I praktiken är det ändamålsenligt att beskriva detta som tidsmässiga "representativa dagar" eller tidsblock och tydligt skilja mellan "normal drift" och "sällsynt/fel-/kontingenssituation/avvikelse", så att rapporten förblir transparent.

6.4 Hur beaktas sällsynta fel- och kontingenssituationer i bedömningen av flexibilitetsbehov i FNA?

Här är det motiverat att skilja mellan två frågor:

12.02.2026

1. nätets dimensionering och anslutningsprinciper (reglering/tekniska villkor), och
2. flexibilitetsbehovet i FNA-rapporteringen (vilken flexibilitet som behövs för att hantera ett överbelastnings-/spänningsproblem).

I FNA finns uttryckligen möjlighet att rapportera behov kopplade även till sällsynta situationer vid valet av representativa dagar: representativa dagar kan baseras på en "särskild situation ... såsom Extremsituationer".

Vidare anges i FNA:s exempelmaterial att behov uppåt kan beskrivas som ett extremfall, eftersom användningen kan kopplas till "unplanned outages (rare events)".

Sällsynta felsituationer kan modelleras som kontingenser, men om DSO:s driftskoncept bygger på flexibilitet för att hantera en felsituation (lastfrånkoppling, lokal produktion, lager, spänningsstöd) hör detta logiskt till flexibilitet för leveranssäkerhet och kan rapporteras i FNA (som ett separat tidsblock/representativ dag och med motivering).

Däremot är "systematiskt ansluta över märkeffekten" en fråga om planeringsprincip, och FNA utgör i sig inte grund för att avvika från tekniska drift- och dimensioneringsgränser. I FNA rapporteras behovet och dess motiveringar; FNA "godkänner" inte risköverföring utan en transparent analys och (vid behov) avtalsmässig säkerställning.

6.5 Ingår situationer kopplade till undantagsförhållanden och åtgärder enligt beredskapslagen i bedömningen av flexibilitetsbehov i FNA?

Den tidsmässiga granskningen av DSO:s flexibilitetsbehov i FNA-metodiken tillåter även representativa dagar/tidsblock som bygger på Extremsituationer.

Åtgärder för reglering enligt beredskapslagen är dock till sin natur myndighetsstyrd laststyrning, inte marknadsbaserad flexibilitet. Därför:

- Mekanismer kopplade till undantagsförhållanden kan nämnas kvalitativt (risker och konsekvensbeskrivning), men bör i regel inte blandas ihop med FNA:s "marknads-/avtalsbaserade flexibilitet" utan en tydlig avgränsnings- och motiveringslogik.
- Om DSO inte kan kvantifiera, är kvalitativ rapportering tillåten (men i så fall används den inte i fine-tuning).

7 Problemsituationer och kvalitet

7.1 Vad händer om DSO inte kan ta fram alla begärda uppgifter?

Metodiken tillåter att DSO lämnar kvalitativ information om kvantitativa uppgifter inte finns tillgängliga, men i sådana fall används informationen inte i finjusteringen (artikel 11.3).

12.02.2026

7.2 Kan DSO delegera uppgifter till en annan aktör?

Ja. Delegering är tillåten under förutsättning att:

- DSO anmäler detta till Energimyndigheten (artikel 4.5), och
- DSO fortsatt ansvarar för både uppgifternas korrekthet och analysens kvalitet.

8 Marknadshinder och digitalisering

8.1 Vilka uppgifter om marknadshinder ska lämnas?

I enlighet med artikel 15 ska TSO och DSO lämna information om faktorer som påverkar flexibilitetsmarknadernas funktion, såsom:

- situationer där marknadstillträde är svårt, exempelvis för nya eller små aktörer,
- bristande förutsättningar eller incitament som minskar attraktiviteten i att erbjuda flexibilitet,
- krav som i praktiken begränsar deltagande i reservtjänster,
- villkor som hindrar eller begränsar användningen av flexibilitet vid hantering av flaskhalsar,
- administrativa förfaranden som är komplicerade, långsamma eller oändamålsenliga,
- situationer där nätinnehavaren saknar tillräckliga regleringsincitament att betrakta flexibilitet som ett alternativ till nätförstärkning.

Om hinder har identifierats rapporterar TSO och DSO endast i den utsträckning dessa är relevanta för deras verksamhet och erfarenheter.

9 Sekretess och konfidentiell hantering av uppgifter

9.1 Hur säkerställs sekretess i FNA-processen?

Enligt FNA-metodiken omfattas alla uppgifter som klassificeras som konfidentiella av sekretess. Med konfidentiell information avses exempelvis uppgifter som utgör affärshemligheter, kund- eller avtalshemligheter eller annars är sekretessbelagda enligt nationell lagstiftning.

Sekretessen säkerställs på följande sätt:

- Uppgifter får endast användas för FNA-uppgifter. Metodiken begränsar användningen av uppgifter till bedömning av flexibilitetsbehov, om inte uppgiftsägaren uttryckligen ger tillstånd till annan användning.
- Uppgifter som lämnas till TSO bryter inte sekretessen, eftersom informationsutbytet grundar sig på en skyldighet enligt EU-förordningen.

12.02.2026

- Uppgifter publiceras eller vidarebefordras inte på ett sätt som gör det möjligt att identifiera en enskild nätinnehavare eller kund. I den nationella FNA-rapporten presenteras uppgifterna alltid i aggregerad form.
- Om DSO delegerar FNA-uppgifter förutsätter detta ändamålsenliga avtalsarrangemang, och den delegerande nätinnehavaren behåller ansvaret för att sekretesskraven uppfylls.

Vid upprättandet av den nationella FNA-rapporten säkerställer Fingrid och Energimyndigheten att de publicerade resultaten är aggregerade och att inga företags- eller andra sekretessbelagda uppgifter kan härledas.

10 Kostnader kopplade till FNA och tillsynsmetoder

10.1 Hur beaktas kostnaderna för FNA-arbetet i tillsynen?

Genomförandet av FNA är en lagstadgad uppgift för nätinnehavarna. Därför omfattas kostnader som hänför sig till rapportering, analys och datainsamling av effektiviseringsincitamentet inom tillsynen, på samma sätt som andra uppgifter som grundar sig på regleringsskyldigheter. För dessa kostnader finns ingen separat ersättningsmekanism.

Flexibilitetsincitamentet i tillsynsmetoderna gäller endast konkreta flexibilitetslösningar som uppfyller metodernas villkor (t.ex. marknadsbaserat anskaffad flexibilitet). Enbart FNA-rapportering omfattas inte av flexibilitetsincitamentet.